

СЕКРЕТАРІАТ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8
01008, Київ, Україна

E-mail: omb@ombudsman.gov.ua
<http://www.ombudsman.gov.ua>

Тел.: (+38 044) 253-22-03

№ 2.-1484/2328-15-12.9

« 16 » червня 2015 р.

Голові Комітету Верховної Ради
України з питань прав людини,
національних меншин і
міжнаціональних відносин

Немирі Г.М.

Шановний Григорію Михайловичу!

У зв'язку з розглядом Комітетом Верховної Ради України з питань прав людини, національних меншин і міжнаціональних відносин з власної ініціативи проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 25 Закону України «Про захист персональних даних» (реєстраційний № 2959 від 26.05.2015) вважаємо за необхідне поінформувати Комітет про позицію Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) щодо вказаного законопроекту (висновок додається).

Так, проектом Закону пропонується надати фізичним та юридичним особам право здійснювати обробку персональних даних будь-яких осіб без застосування положень Закону України «Про захист персональних даних» з метою сприяння Міністерству внутрішніх справ України, Генеральній прокуратурі України, Міністерству Оборони України, Державній прикордонній службі України, Службі Безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України.

На думку Уповноваженого прийняття цього законопроекту створюватиме загрозу безконтрольної обробки персональних даних громадян фізичними і юридичними особами, позбавлятиме осіб конституційних гарантій на дотримання їх права на повагу до приватності.

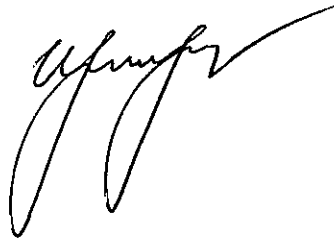
Звертаємо Вашу увагу на те, що з 1 січня 2014 року з метою забезпечення незалежності уповноваженого органу з питань захисту персональних даних, як того вимагає Конвенція Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, повноваження щодо контролю за додержанням законодавства про захист персональних даних згідно з Законом України «Про захист персональних даних» покладено саме на Уповноваженого.

З огляду на це, просимо врахувати позицію Уповноваженого, викладену у висновку до проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 25 Закону України «Про захист персональних даних» (реєстраційний № 2959), під час розгляду цього законопроекту на засіданні Комітету 17 червня 2015.

Додаток: висновок на 3 арк.

З повагою

Керівник Секретаріату

Б.В. Крикливоенко

**Висновок Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини
до проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 25
Закону України «Про захист персональних даних»
(реєстраційний № 2959 від 26.05.2015)**

Проектом Закону України «Про внесення зміни до статті 25 Закону України «Про захист персональних даних» (далі – проект Закону), зареєстрованим у Верховній Раді України 26 травня 2015 року, пропонується доповнити частину 2 статті 25 Закону України «Про захист персональних даних» новим пунктом третім такого змісту:

«3) фізичними та юридичним особами з метою сприяння Міністерству внутрішніх справ України, Генеральній прокуратурі України, Міністерству Оборони України, Державній прикордонній службі України, Службі Безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України у здійсненні необхідних заходів спрямованих на захист державної та громадської безпеки, фінансових інтересів держави та на боротьбу з кримінальними правопорушеннями».

Разом з тим, вказане положення **не відповідає Конвенції Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, Конституції України та не узгоджуються із положеннями чинної редакції Закону України «Про захист персональних даних».**

Відповідно до статті 32 Основного Закону «ніхто не може зазнавати втручання в його особисте і сімейне життя, крім випадків, передбачених Конституцією України. Не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини». В Україні законом, що встановлює основні гарантії дотримання прав людини в ході обробки її персональних даних, є Закон України «Про захист персональних даних». Саме додержання його положень в ході обробки персональних даних є запорукою того, що особа не зазнаватиме безпідставного втручання в її особисте життя.

Проектом Закону пропонується надати фізичним та юридичним особам право здійснювати обробку персональних даних **без застосування положень Закону України «Про захист персональних даних»** з метою сприяння Міністерству внутрішніх справ України, Генеральній прокуратурі України, Міністерству Оборони України, Державній прикордонній службі України, Службі Безпеки України, Службі зовнішньої розвідки України.

Слід зазначити, що користуючись такими положеннями, правоохоронні органи матимуть змогу за допомогою послуг згаданих у проекті закону «фізичних та юридичних осіб» абсолютно безконтрольно (альтернативи Закону України «Про захист персональних даних» у сфері правоохоронної діяльності немає) обробляти невизначені об'єми конфіденційної інформації про особу (персональних даних). Тобто наслідком таких змін може бути фактичне винесення діяльності окремих органів державної влади за межі сфери регулювання Закону України «Про захист персональних даних».

Як наслідок, таке положення створюватиме загрозу абсолютного контролю правоохоронними органами над усіма аспектами приватного життя громадян України, що суперечить визначеним стандартам захисту прав людини та захисту персональних даних зокрема, викладених у таких авторитетних документах як: Загальна декларація прав людини, Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, вищезгадана Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних, Рекомендація № R(87)15 Комітету Міністрів державам-членам, що регулює використання персональних даних у секторі поліції. Так, метою вказаних документів є обмеження обробки персональних даних суб'єктів до мінімуму, що є необхідним для досягнення певного публічного інтересу (національної безпеки, економічного добробуту та прав людини).

Окрім того, запропоноване проектом Закону положення є надто загальним. Зокрема, незрозуміло, що мається на увазі під «сприянням» відповідним органам, до якої саме обробки персональних даних положення Закону України «Про захист персональних даних» не застосовуватимуться. Керуючись лише, наприклад, обіцянкою надавати зібрану інформацію правоохоронним органам, а відтак, сприяти їхній роботі, будь-яка юридична чи фізична особа зможе збирати, зберігати тощо інформацію про будь-яку особу. Така ситуація створюватиме загрозу безконтрольної обробки персональних даних фізичними і юридичними особами, позбавлятиме осіб гарантій на дотримання їх права на повагу до приватності.

Негативний ефект зазначених вище фактів посилюється тим, що правоохоронними органами обробляється надзвичайно великий обсяг саме чутливої інформації про особу (медичні, біометричні, генетичні дані та ін.).

Окремо слід також наголосити, що згідно з пояснювальною запискою до проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 25 Закону України «Про захист персональних даних» (щодо удосконалення системи захисту персональних даних)» його розроблено з метою реалізації Національного плану з виконання Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України, затвердженого Указом Президента України від 22 квітня 2011 року № 494/2011 року, Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національного плану заходів з виконання другої фази Плану дій щодо лібералізації Європейським Союзом візового режиму для України» від 20 серпня 2014 р. № 805-р та приведення законодавства України у відповідність до Конвенції Ради Європи «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних» та Додаткового протоколу до неї щодо органів нагляду та трансграничних потоків даних, ратифікованих Законом України від 06 липня 2010 року № 2438-VI.

У цьому зв'язку слід зазначити, що даний проект Закону не має жодного відношення як до вказаних вище нормативних документів, так і до процесу лібералізації ЄС візового режиму для України. Більш того, однією з ключових цілей процесу лібералізації є створення органу, здатного здійснювати ефективний контроль за додержанням законодавства про захист

персональних даних у таких сферах як боротьба з незаконним обігом наркотиків, організованою злочинністю, корупцією, торгівлею людьми, міграція тощо. Діяльність у вказаних сферах належить до компетенції згаданих у проекті Закону органів, тому виведення обробки ними персональних даних з-під сфери дії Закону України «Про захист персональних даних» не лише не посприяє лібералізації, а фактично зведе нанівець усі досягнення у цьому напрямку.